

I. Országgyűlés

Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala

I. A célok és elvárt eredmények meghatározása, felsorolása, számszerűsítése

A Nemzeti Emlékezet Bizottságáról szóló 2013. évi CCXLI. törvény (a továbbiakban: NEBtv.) – 2014. január 1-jei – hatállyal rendelkezik a Nemzeti Emlékezet Bizottságának (a továbbiakban: Bizottság) létrehozásáról, a Bizottság jogállásáról, feladat- és hatásköréről, elnökének és tagjainak jogállásáról, valamint a Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) mint a Bizottság munkaszervezete jogállásáról, személyi állományáról.

Az Alaptörvényben foglalt felhatalmazás alapján, az Országgyűlés által megválasztott Bizottság egyik legfontosabb, törvényben rögzített alapfeladata a kommunista diktatúra hatalmi működésének, szervezeteinek és káderpolitikájának rendszerszintű feltárása és bemutatása. Ezen alapfeladat ellátása érdekében a Bizottság irányításával olyan alap kutatások indultak, amelyek a pártállam működésének, legfontosabb szervezeteinek és vezető tisztségviselői körének feltérképezését kívánják elérni. A Bizottság által folytatott alap kutatások hiánypótlónak számítanak. A Bizottság által indított alap kutatások közül különösen fontos az 1956-os forradalmat és szabadságharcot követő megtorlás egész országra kiterjedő, a teljes országos levéltári szervezet bevonásával zajló, szisztematikus feltárása; a kommunista diktatúra vidéki társadalomtörténeti jelenségeinek átfogó vizsgálata, különös figyelemmel a diktatúrával szemben megnyilvánuló ellenállás formáinak feltárására és dokumentálására; a diktatúra központi és helyi állami és pártszerveire kiterjedő, rendszerszerű, hiánypótló archontológiai kutatás. 2017 folyamán a reformáció 500 éves évfordulójához kapcsolódóan a kommunista diktatúra egyházakkal szembeni elnyomó politikája is kiemelt kutatási témaként szerepel a Bizottság tudományos programjában.

A Bizottság másik, szintén kiemelt alapfeladata, hogy kutatással alátámasztott átfogó jelentésben meghatározza és közzétegye, hogy mely szerepek, megbízatások, foglalkozások, tisztségek betöltése minősül kommunista hatalombirtoklásnak, és mely szervezetek, illetve személyek minősülnek kommunista hatalombirtokosnak. Ezen eredmények közzététele alapvetően papíralapú kiadványok, illetve elektronikus publikációk formájában történik.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló erőforrások 2017-ben

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala	808,0		808,0	56
Fejezeti kezelésű előirányzatok				
Központi kezelésű előirányzatok				

III. A célok elérésének módja a felügyelt ágazatokban

III.1. Intézményekkel történő feladatellátás

A Bizottság 2017-ban folytatja az alaptevékenységéhez kötődő, munkacsoportok keretében zajló tudományos kutatást, annak szisztematikus vizsgálatát, hogyan működtek a pártállami diktatúra formalizált és rejtett hatalmi mechanizmusai a mindennapi gyakorlatban. A Bizottság célja – a diktatúra emlékezetének megőrzése és a közgondolkodás formálása érdekében – a kutatási eredmények minél szélesebb körben történő megismertetése és elérhetővé tétele. Ennek érdekében a Bizottság 2017-ben is számos hazai és nemzetközi konferenciát tervez, emellett folytatja a kutatók által készített tanulmányok kiadványok formájában való megjelentetését, illetve tematikus honlapokon való közzétételét. Várhatóan 2016 őszén megoldódik a Bizottság és a Hivatal végleges elhelyezése. A saját székház lehetőséget nyújt arra, hogy a NEB a tudományos ismeretterjesztés más formáit – népszerűsítő előadás-sorozatok, filmklub, könyvtár, kiállítások stb. – is megvalósíthassa.

A Bizottság kiemelt feladatának tekinti a közép-kelet-európai társintézményekkel való intenzív együttműködés megvalósítását, a pártállami diktatúrák működésének hasonlóságaira és egyediségére vonatkozó közös kutatási projektek lebonyolítását. Ennek keretében rendszerezett forrásfeltárást végez egymás országainak történetére vonatkozóan a hazai, illetve az adott ország iratörző intézményeiben. A tudományos párbeszéd jegyében a Bizottság tervezi idegen nyelvű történelmi szakirodalom hazai kiadását, illetve a saját szakmai projektek eredményeként készült kiadványok fordítását és idegen nyelven történő megjelentetését.

A 2017. évben a Bizottság kiemelt szakmai feladatként kezeli – a 2017. februárig meghosszabbított Gulag-émlékév keretében – a kommunista diktatúra kiépítésének kezdeti időszakára, illetve az 1956-os magyar forradalom és szabadságharcot követő megtorlás áldozataira való emlékezést, valamint a reformáció emlékére kapcsán a történelmi egyházak, különösen a református egyház 1945 utáni történelmének, a kommunista diktatúra egyházellenes tevékenységének a feltárását és bemutatását. Kiemelt programként folytatódik a magyar vonatkozású orosz levéltári források feltárása és kiadása, együttműködve a Moszkvai Magyar Levéltári Intézettel, továbbá orosz állami levéltárakkal, továbbá az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközponttal közös, hosszú távra tervezett vidéktörténelmi kutatás. 2017-ben is folytatni szándékozik a Bizottság a Magyar Nemzeti Levéltárral együtt indított átfogó, az ország egészére kiterjesztett archontológiai adatfeltárást, amelynek eredményeként az országos irányító szervek után elkészülhet a legfőbb helyi párt- és állami vezetők adatbázisa is.

A 2016. évi költségvetéshez képest 2 fő státusz bővítést tervez a Hivatal (egy fő sajtó és kommunikációs főosztályvezető és egy fő kutató álláshely létesítését), amelyekhez a szükséges fedezet a személyi juttatások előirányzatán belül rendelkezésre áll.

millió forintban, egy tizedessel

Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala cím	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
2016. évi törvényi előirányzat	808,0		808,0	54
<i>Változások jogcímenként:</i>				
... intézménytől átvett/átadott feladat (tétélesen)				
Fejezeti kezelésű előirányzatról átvett feladat (tétéles felsorolás)				
egyéb változások (egyszeri feladat kivétele, stb.)				
Többlet (jogcímenként)				2
2017. évi javasolt előirányzat	808,0		808,0	56

III.2. Fejezeti kezelésű előirányzatokkal történő feladatellátás bemutatása

Fejezeti kezelésű előirányzatot a Hivatal 2017. évre nem tervez.
A fejezetnek központi beruházása, több évre tervezett fejlesztése nincs.

III.3. Tájékoztatás a több év előirányzatait terhelő programok, beruházások és más fejlesztések későbbi évekre vonatkozó hatásairól

A Hivatalnak több év előirányzatait terhelő programja, beruházása és más fejlesztése nincs.

III.4. Az uniós források felhasználásának szerepe a felügyelt ágazatokban

A Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala 2015. évben pályázatot nyújtott be a brüsszeli székhelyű Education, Audiovisual and Culture Executive Agency által kiírt Europe for Citizens (Európa a polgárokért) programra. Több száz pályázó közül összesen 33 projekt nyert támogatást, közülük a NEB pályázata – Magyarországról egyedüliként – a Behind Iron Courtains (Vasfüggönyök mögött) projektre. Az elnyert támogatás 29.813 eFt (95.250 EUR). A pályázati összeg 40%-a 2016. évben került kiutalásra, a 60 %-a – a pályázat elszámolását követően – 2017. évben kerül kiutalásra. Az Európai Unió pályázat keretében a NEB egy nemzetközi oktatási együttműködést valósít meg. A NEB Hivatala a projektvezető, partnerei az Institutul de Sociologie (Bukarest, Románia), a Spoleczna Akademia Nauk (Lodz, Lengyelország) és a Post Bellum Association (Prága, Csehország). A projekt témája a totalitárius kommunista diktatúra és az európai demokrácia szembeállítása oktatási programok segítségével. Az elsődleges célcsoportok a partner országok középiskolás diákjai, történészek, kutatók, szakértők és érdeklődők.

A Hivatal munkatársai folyamatosan figyelemmel kísérik a Bizottság kutatási tevékenységi körébe tartozó uniós pályázati lehetőségeket, mindazonáltal a Bizottság, illetve a Hivatal alapfeladata körébe tartozó történelem- és társadalomtudományi – alapvetően nemzeti vonatkozású – témaköröket érintően viszonylag kevés az uniós és a hazai pályázati lehetőség. Társintézményeinkkel együtt ugyanakkor arra törekszünk, hogy a kommunista diktatúra emlékezete részévé váljon a közös európai emlékezetpolitikai gondolkodásnak.

III.5. A középtávú tervezés keretében meghatározott 2017. évi tervszámoktól való eltérés indokolása

A 2016–2018. évekre vonatkozó középtávú tervezés keretében a 2017. évre tervezett költségvetési főösszeg 808,0 millió forint, amely megegyezik a 2017. évi költségvetési javaslatban előirányzott összeggel.

III.6. A szakpolitikai célú nemzetpolitikai/határon túli feladatok a tárca költségvetésében

Nemzetpolitikai, határon túli feladatok finanszírozását szolgáló előirányzat a Hivatal költségvetésében nem szerepel.

Budapest, 2016. április 30.

Dergán Ádám
főigazgató

Varga Mihály
nemzetgazdasági miniszter

